

**HOTĂRÂREA nr. 466
din 05.12.2018**

Dosar nr: 7A/2018

Autosesizare nr: 3110/22.05.2018

Autosesizare CNCD

Reclamat: \

Obiect: mesaj ce poate încălca dreptul la demnitate pe criteriul vârstei

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Instituția care a declanșat acțiunea din oficiu

1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, sector 1, București.

I. 2. Numele și domiciliul reclamatului

2.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Autosesizarea are ca obiect publicarea pe Facebook a următorului mesaj:

„ n. 1942. Adică 75 de ani.

. n. 1948. Adică 69 de ani.

. n. 1956. Adică 61 de ani.

și, cireașa de pe tort,

n. 1916. Adică 101 ani.

Voi vă dați seama că toți rezistenții tefelei care vor moartea oamenilor știrbi fără bacalaureat sînt mînați în luptă de acești perfuziști?”

III. Citarea părților

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

5. S-a solicitat de la Direcția pentru Evidența Populației și Administrarea Bazelor de Date domiciliul reclamatului (filele 2-3 din dosar).

6. Reclamatul au fost citat pentru data de 24.07.2018 (fila 5 din dosar) la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD).

7. S-a solicitat Companiei de Cercetare Sociologică și Branding informații privind calitatea de angajat al reclamatului.

8. La audierea din 24.07.2018 reclamatul nu s-a prezentat.

9. Reclamatul au fost recitat pentru data de 30.10.2018 (fila 11 din dosar).

IV. Susținerile părților

Susținerile autosesizării

10. Prin autosesizarea înregistrată la CNCD cu **nr. 3110/22.05.2018** (fila 1 din dosar) se arată că reclamatul a publicat pe Facebook următorul mesaj:

„ 1942. Adică 75 de ani.
. n. 1948. Adică 69 de ani.
n. 1956. Adică 61 de ani.
și, cireașa de pe tort,
n. 1916. Adică 101 ani.

Voi vă dați seama că toți rezistenții tefelei care vor moartea oamenilor știrbi fără bacalaureat sînt mînați în luptă de acești perfuziști?”.

Susținerile reclamatului

11. Reclamatul, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 5118/20.08.2018** (fila 7 din dosar), a solicitat un nou termen de audiere.

A depus la dosar înscrisuri (filele 8-10 din dosar).

12. Cu ocazia audierii reclamatul a depus la dosar înscrisuri (filele 12-17 din dosar).

13. Prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 6683/29.10.2018** (filele 18-23 din dosar) reclamatul arată următoarele aspecte relevante soluționării cauzei:

- solicită o formulare mai clară a acuzațiilor, considerând că autosesizarea nu permite o apărare concretă;

- postarea a fost un răspuns la adresa discriminărilor comise de dl

- cere ca CNCD să se autosesizeze împotriva

- solicită audierea celor în cauză, pentru a stabili dacă persoanele respective se simt sau nu discriminate;

- nu a urmărit ca scop discriminarea;

- invocă justificarea obiectivă, și anume necesitatea de a apăra un grup defavorizat;

- solicită o sancțiune echilibrată.

14. Prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 6647/26.10.2018** (fila 24 din dosar) reclamatul a depus la dosar înscrisuri (filele 25-29 din dosar).

Susținerile altor instituții

15. Direcția pentru Evidența Populației și Administrarea Bazelor de Date, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 3953/19.06.2018** (fila 4 din dosar), a comunicat domiciliul reclamatului.

V. Motivele de fapt și de drept

16. Colegiul director constată că reclamatul a publicat pe Facebook următorul mesaj:

„n. 1942. Adică 75 de ani.
. n. 1948. Adică 69 de ani.
n. 1956. Adică 61 de ani.
și, cireașa de pe tort,
n. 1916. Adică 101 ani.

Voi vă dați seama că toți rezistenții tefelei care vor moartea oamenilor știrbi fără bacalaureat sînt mînați în luptă de acești perfuziști?”

17. Colegiul director constată că petentul a fost prezent la audiere, a primit toate informațiile solicitate necesare a înțelege obiectul autosesizării, astfel i s-a asigurat apărarea.

18. Nu este necesară audierea persoanelor menționate de reclamat, întrucât autosesizarea nu a avut ca obiect discriminarea lor, ci discriminarea tuturor persoanelor vârstnice, prin modul de abordare a situației de către reclamat.

19. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

20. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

21. După cum se observă, noțiunea de discriminare directă, definită prin art. 2 alin. 1, nu specifică ca și excepție justificarea obiectivă, invocată de reclamat. Doar la discriminarea indirectă (art. 2 alin. 3 din **O.G. nr. 137/2000**) se poate analiza o astfel de justificare. Oricum, a discrimina pe cei care îi considerăm

că discriminează nu este justificată obiectiv. Într-un stat de drept conflictele se soluționează conform prevederilor legii, nu încălcându-le, ca act de răzbunare.

22. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (**Marckx împotriva Belgiei**, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (**Van der Musselle împotriva Belgiei**, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (**Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (**Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit**, 30 iulie 1998, §75).

23. Colegiul director constată că utilizarea termenului de „perfuziști”, față de persoane vârstnice, reprezintă o diferențiere.

24. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

25. În cazul de față criteriul este cel de vârstă.

26. Dreptul atins este cel la demnitate. În acest sens art. 15 din **O.G. nr. 137/2000** stabilește: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.” Afirmatia a fost făcută în public, și a vizat, deși nu a avut ca scop, crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare împotriva persoanelor vârstnice.

27. Sunt relevante și prevederile art. 2 alin. 5 din **O.G. nr. 137/2000**, care stabilesc: „Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Reiterăm formularea din art. 2 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000**: „care are ca scop sau efect”. În mod evident scopul are relevanță doar în privința stabilirii amenințării, nu și în privința stabilirii existenței discriminării.

28. În concluzie, utilizarea termenului de „perfuziști”, față de persoane vârstnice, reprezintă discriminare și încalcă dreptul la demnitate, întrucât creează o deosebire pe criteriul de vârstă care are ca efect restrângerea dreptului la demnitate, printr-un comportament manifestat în public care duce la crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare.

29. Având în vedere invocarea libertății de exprimare de către primul reclamat, Colegiul director analizează limita dintre dreptul la demnitate și libertatea de exprimare, raportându-se la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) în domeniu, în complexitatea sa.

30. **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale** (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „comportă îndatoriri și responsabilități”.

31. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

32. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminatoriu, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

33. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

34. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora.

35. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41; **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/i; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/i; **ÖZTÜRK împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 27; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 51; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 69; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 37);
- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângerii trebuie stabilite în mod convingător (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/ii; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/i; **ÖZTÜRK împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39/i; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 69; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 27);
- c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, offensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care offensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (**OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 37);

- d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (**OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 58);
- e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (**SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 60; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 42);
- f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (**GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);
- g) art. 17 al **Convenției** previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (**GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **OHENSBERGER împotriva AUSTRIEI**, nr. 21318/93, 2 septembrie 1994);
- h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este combatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (**WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);
- i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (**JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 41);
- j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de **Convenție**, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (**NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004, **IVANOV împotriva RUSIEI**, nr. 35222/04, 20 februarie 2007);
- k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 39; **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 53; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; **LEHIDEUX și ISORNI împotriva FRANȚEI**, nr. 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; **FRESSOZ și ROIRE împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și nr. 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/iii; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/ii; **ÖZTÜRK împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **NEWS VERLAGS GMBH & CoKG împotriva AUSTRIEI**, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 53; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 53; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 71; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 29-30; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 38);
- l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (**JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; **LEHIDEUX și ISORNI împotriva FRANȚEI**, nr. 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; **FRESSOZ**

și ROIRE împotriva FRANȚEI [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; GERGER împotriva TURCIEI, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/iii; ÖZTÜRK împotriva Turciei [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; NEWS VERLAGS GMBH & CoKG împotriva AUSTRIEI, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; ŞENER împotriva TURCIEI, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39); trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (LINGENS împotriva AUSTRIEI, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40; GERGER împotriva TURCIEI, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 50; ŞENER împotriva TURCIEI, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

- m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (CASTELLS împotriva SPANIEI, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 58; INCAL împotriva TURCIEI, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 54; GERGER împotriva TURCIEI, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 60; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 61; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 57; OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 46; ERDOĞDU împotriva TURCIEI, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 62; ŞENER împotriva TURCIEI, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 40; İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 52; E.K. împotriva TURCIEI, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 70; KARKIN împotriva TURCIEI, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 28);
- n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (CASTELLS împotriva SPANIEI, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; INCAL împotriva TURCIEI, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46);
- o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (INCAL împotriva TURCIEI, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53)
- p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (LINGENS împotriva AUSTRIEI, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42; CASTELLS împotriva SPANIEI, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; DE HAES și GIJSELS împotriva BELGIEI, nr. 19983/92, 24 februarie 1997, § 37; FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 58; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 59; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 55; OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 44; ERDOĞDU împotriva TURCIEI, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; ŞENER împotriva TURCIEI, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 41);
- q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

- r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (**JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (**CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);
- t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (**AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

36. În luarea deciziei s-a ținut cont și de art. 30 al **Consituției României** care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

37. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziaristi etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofenșați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”

38. Aplicând principiile CEDO, constatăm următoarele:

- exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități, este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane — afirmația care formează obiectul cauzei ofensează în mod gratuit, nu este de natură să contribuie la un progres al relațiilor umane;

- toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care promovează ura bazată pe intoleranță — afirmația este de natură să promoveze ura bazată pe intoleranță, promovând stereotipurile existente în societate față de persoanele vârstnice;

- abuzul cu libertatea de exprimare nu este compatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora — jignirile pe criteriul de vârstă, încălcările dreptului la demnitate nu sunt compatibile cu democrația și drepturile omului;

- se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă — nevoia publică urgentă este dată de modul în care rolul persoanelor vârstnice în societate este percepută în România, chiar și la început de secol XXI;

- presa nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi acelea privind respectarea reputației și a drepturilor altora, are sarcina de a oferi, într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale, informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice — afirmația analizată nu intră în categoria informațiilor de interes public.

39. Prin urmare afirmațiile reclamatului, care formează obiectul petiției, nu sunt protejate de art. 10 al **Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale**.

40. Art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** prevede:

„(1) Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.

(2) Consiliul sau, după caz, instanța de judecată poate obliga partea care a săvârșit fapta de discriminare să publice, în mass-media, un rezumat al hotărârii de constatare, respectiv al sentinței judecătorești.”

41. Conform prevederilor **O.G. nr. 2 din 2001**, art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7, Colegiul director aplică sancțiunea de avertisment, având în vedere că reclamatul nu a urmărit ca scop discriminarea persoanelor vârstnice, mesajul lui a fost o reacție la afirmații pe care le-a considerat discriminatorii la adresa persoanelor vârstnice.

42. Colegiul director recomandă reclamatului ca în viitor să nu utilizeze un limbaj discriminatoriu.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu cinci voturi pentru una împotriva a membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. utilizarea termenului de „*perfuziști*”, față de persoane vârstnice, reprezintă discriminare și încalcă dreptul la demnitate conform art. 2 alin. 1 și art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**;

2. aplică sancțiunea de avertisment conform prevederilor art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7 din **O.G. nr. 2 din 2001**;

3. recomandă reclamatului ca în viitor să nu utilizeze un limbaj discriminatoriu

4. o copie a prezentei hotărâri se va comunica reclamatului.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU TATIANA VERONICA – Membru

Data redactării: 06.12.2018

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Red.: Haller István

Opinie separată exprimată de Gheorghiu Luminița:

Consider sanctiunea aplicata cu majoritate de voturi , respectiv de “avertisment” reclamatului in cauza este nejustificata in cauza ,competenta apartinand institutiei Autoritatea Nationala de Supraveghere a Prelucrării datelor cu caracter personal conform legii nr 102/2005 corelat cu prevederile Legii nr 677/2001 pentru protectia persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal si libera circulatie a acestor date, care prevede la articolul 35 “constatarea contravențiilor si aplicarea de sanctiuni

Publicarea pe facebook a anului nasterii ,respectiv a varstei pentru cei patru intelectuali vizati in autosesizarea nr 7A/2018 apreciez ca era de competenta Autoritatii Nationale de Supraveghere a Prelucrării datelor cu caracter personal ,fapt pentru care nu se justifica autosesizarea.

Apelativul de “perfuzisti” este mai degraba o jignire nu o discriminare ,in speta fiind in limitele dreptului de exprimare.

Mai mult persoanele vizate ,formatori de opinie in mediul public au facut adesea,aprecieri discriminatorii la adresa persoanelor votante ai partidului de guvernament fiind apelati ca “babe stirbe ,fara bacalaureat...”deci o majoritate importanta a cetatenilor din Romania .

Data redactării: 12.12.2018

Red.: Gheorghiu Luminița